

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Heimdall. Dansk Nyaars-Gave for 1816

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Heimdall. Dansk Nyaars-Gave for 1816", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_269-intro-shoot-idm63.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Baggrund

Heimdall. Dansk Nyaars-Gave for 1816 udkom den 28. december 1815. Nytårgaven var den sidste verdslige digtsamling fra Grundtvigs hånd i næsten 23 år. Den næste var *Nordiske Smaadigte*, udgivet juli 1838. Genren 'nytårgave' betegner samlinger af digte og prosatekster og kendes i Danmark fra 1782. Formatet var lille, typografisk var de ofte præget af ornamentter, kobberstik eller plancher med noder, og de var lette at indbinde. For skribenter, forlæggere, boghandlere, købere og gavegivere var de bekvemme at håndtere. De blev af borgerskabet brugt som gaver omkring nytår og først senere som egentlige julegaver.

Heimdall består af en prosaoversættelse af en oldtidssaga og syv digte af varierende længde. To af digtene, "Fædrene-Aaret" og "Høstgildet", var begge udgivet tidligere i henholdsvis maj og oktober 1815.

Forud for *Heimdall* havde Grundtvig taget afsked med sit offentlige virke som teolog og forfatter. Efter sin prædiken 2. juledag 1815 meddelte han tilhørerne, at han ikke mere ville tage ordet fra nogen prædikestol, før han blev kaldet dertil af kongen, dvs. før han fik et embede i København. Den litterære afsked faldt i striden med Jens Baggesen, den såkaldte Valhallaleg. Artiklen "Om Baggesen og om mig" fra den 26. december 1815 var tænkt som en afsluttende statusopgørelse over hans litterære virksomhed. Og dermed også hans sidste ord i striden. Årsagen til Grundtvigs offentlige tilbagetrækning var den simple, at han følte sig misforstået både som teolog og som forfatter (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 660 f.).

Heimdall og Valhallalegen

Ironisk nok rummer *Heimdall*, der udkom kort efter Grundtvigs tilbagetrækning, tre centrale tekster i forfatterskabet: Oversættelsen "Norne-Giæst", det tilhørende digt "Efterklang" og digtet "Et Blad af Jyllands Rimkrønike". Helge Toldberg kalder oversættelsen for "det egentlige gennembrudsværk blandt Gr.s oversættelser" (Toldberg 1950, s. 208). Sune Auken betegner digtet om Jylland som en afgørende gennembrudstekst i forfatterskabet (Auken 2004, s. 234 og 237), et digt der står i skyggen af *Nyaars-Morgen* fra 1824, og som næsten er glemt i forskningen (s. 236 f.). Auken skriver videre i en sammenligning med andre af Grundtvigs store digte, at det er:

skrækindjagende svært, i passager lige så vanskeligt som *Nyaars-Morgen*, men det er også et digt med en stor rigdom – og på sine egne vilkår: stringens – i billeddannelsen, en evne til at føre en meget lang tankerække igennem, en omfattende kristen historiefortolkning (s. 237).